

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 556 sahifa,
22-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Matematika fanini o'qitishda kommunikativ va ijtimoiy-psixologik yondashuvlar	10
<i>Esonturdiyev Mamatqobil Nurmamatovich</i>	
Geografik axborot tizimlari (GAT) texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodikasi	13
<i>Bahromova Muhayyo Imomqul qizi</i>	
Geografiya ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari	18
<i>Tuyg'unov Murodjon Salimqul o'g'li</i>	
Biologiyani o'qitishda belgili-ramziy ko'rgazmalilik vositalaridan foydalanishning o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishdagi roli	22
<i>Azimov I. T., Daminova F. A.</i>	
PISA 2025 doirasida raqamli ta'lim kompetensiyalarini baholashning innovatsion mexanizmlari	25
<i>Doniyorov Muxiddin Normamatovich, Ishanov Almat Adilxanovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy savodxonligini oshirishda zamonaviy pedagogik vositalarni qo'llash	28
<i>Abdunazarov Bobir Normurodovich</i>	
Raqamli ta'lim resurslari asosida kredit-modul tizimida talabalarning o'quv faoliyatini takomillashtirish	32
<i>Jumayeva Ra'no To'ychi qizi</i>	
Oila va maktab integratsiyasining shaxs kamolotiga ta'siri	36
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna, Raxmatova Zulxumor Alimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati	40
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda tabiiy fanning o'rni	43
<i>G'afforova Zarnigor Abdumo'min qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'limda o'qituvchi va ota-onalar ijtimoiy hamkorligini rivojlantirish	47
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna, Xolbo'tayev Muzaffar Odilovich, Bozorova Xadicha Javlon qizi</i>	
Nutqida kechikish kuzatiladigan bolalarda nutqni qo'l va barmoq motorikasini rivojlantiruvchi o'yinlar orqali shakllantirish	51
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Fotima Adizovna</i>	
Taym menejment asosida bo'lajak o'qituvchilarda liderlik fazilatlarini rivojlantirish	55
<i>Soliyeva Ruxsora Sharobiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt va NLP texnologiyalari asosida elektron ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirish	58
<i>Otakishiyeva Gulshano Abdulaziz qizi</i>	
Pedagogik kvalimetriya asosida bo'lajak o'qituvchilarning diagnostik madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari	61
<i>G'aniyeva Muattarxon Nodirbek qizi</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты	64
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Yosh erkin kurashchilarda chidamlilikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	69
<i>Ergashov Qaxramonjon Asqarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish usullari	76
<i>G'iyosova Dilovar Orif qizi</i>	
Haykaltaroshlik fanining metodik qo'llanilishi	80
<i>Qodirov Bobirjon Botirjonovich</i>	
Ijtimoiy xavf ostidagi bolalarni qo'llab-quvvatlashning jahon tajribasi va psixologik-pedagogik asoslari	85
<i>Manzura Qosmuratova</i>	

Jahonda art-biznes klasterlarining ahamiyati va rivojlanish tuzilmasi.....	89
<i>A. S. Umarov</i>	
Автоматизация решения сложных математических задач графическим методом для углублённого изучения математики в школе	92
<i>Эргашев Серожиддин Султонмуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	
Pedagogika darslarida raqamli va onlayn didaktik o'yinlardan foydalanish.....	97
<i>Qodirova Feruzaxon Abdiyaminovna</i>	
Sun'iy intellekt va tanqidiy fikrlashning kognitiv-konseptual komponenti va uni rivojlantirish metodikasi	102
<i>Sobirova Munavvarxon Qaxramonjon qizi</i>	
Media savodxonlik va axborot madaniyati fanida sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari	106
<i>Ermatov Sherzodbek Latipjonovich, Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich</i>	
Adabiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv	111
<i>To'ychiyeva Mahfuza Umarkulovna, Islomova Shalola Ismoil qizi</i>	
Comparative Study of Passive Constructions in English and Their Translation Into Uzbek.....	117
<i>Elmirzayeva Maftuna Dusmurod qizi, Mustafoyeva Nigina Shuhrat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish orqali pedagogik mas'uliyatni shakllantirishning dolzarb muammolari	122
<i>Botirova Odinaxon Abdumutalib qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik modeli va metodik asoslari	126
<i>Haytbayeva S. R.</i>	
Imkoniyati cheklangan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlash orqali intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatlari.....	131
<i>Kadirova Nigora Saxibjanovna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini dual ta'lim asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari.....	134
<i>Samiyeva Zuleyxa Uktamovna</i>	
Insonlar orasidagi munosabatlarda noverbal muloqotning komponentlarining ko'rinishlari	139
<i>Soliyev Farxodjon Sodikovich, Karimov Jahongirjon Murodjon o'g'li</i>	
Virtual texnologiyalar vositasida texnika fanlarini o'qitish mazmunini innovatsion rivojlantirish	145
<i>Yuldasheva Dilorom Husniddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish texnologiyasi.....	150
<i>Toshpulatova Aziza Toyirovna</i>	
Harbiy xizmatchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	155
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich, Mansurov Sardorbek Sirojiddin o'g'li</i>	
O'qituvchilar ruhiy salomatligini saqlashning amaliy strategiyalari	159
<i>Begmatov Raximkul Olimovich</i>	
Ona tili darslarida analitik faoliyatni tashkil etish imkoniyatlari	164
<i>Narziyeva Mastura Sunnatovna</i>	
Maktabgacha ta'limda Project-Based learning texnologiyasi asosida tarbiyalanuvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	168
<i>Kubayeva Mavluda, Po'latova Gullola Ravshan qizi</i>	
Talabalarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	173
<i>Qo'chqorov Nodir Bozorovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholash jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va vositalar	178
<i>A'zamqulova Zilola Sunnat qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning didaktik asoslari.....	183
<i>Isaboyeva Dilyora Zokirjon qizi</i>	
Kimyo fanining tarixiy rivojlanishida metodologik yondashuvlar	187
<i>Begamov Shaxzod To'liqin o'g'li</i>	
Sport bilan shug'ullanishda qo'l va oyoq motorikalarini rivojlantirish mezonlari	190
<i>Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	

O'zbek va ingliz tillarida zamon kategoriyasining qiyosiy tahlili.....	194
<i>Xudoyberdiyeva Dilfuza Alisher qizi</i>	
Hayot faoliyati xavfsizligi fani o'qituvchisining kasbiy kompetentligi va rejalashtirish faoliyati.....	198
<i>Maxmudov Baxtiyor Xayrullayevich</i>	
Dizartriyali bolalarda motorikani rivojlantirish – nutqni rivojlantirishning asosiy omili	202
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Expression of Lexical Economy in English and Uzbek Through Stylistic Means	205
<i>Omonov Baxtiyor Uktamovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish.....	208
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Xamzayeva Sunbula Jasurovna</i>	
Xushmuomalalik strategiyalarining ijtimoiy vazifalari.....	212
<i>Alieva Navruza Xabibullayevna, Azizova Sanobarxon Valijon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxslilik sifatlarining kasbiy rivojlanishdagi psixologik ahamiyati	216
<i>Dusmetova Maksuda Matnazarovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning ilustrativ yondashuv asosida kreativ va variativ faoliyat olib borish usullari va yo'llari.....	221
<i>Egamberdiyeva Madina Sharif qizi</i>	
Pragmatic Functions in Neurolinguistic Communication	224
<i>Fayziyeva Parvina</i>	
Sahro gavhari: ruslar istilosigacha bo'lgan davrda Xiva me'morchiligi tarixi	227
<i>Islomjon Xoljigitovich Mirzakulov</i>	
Moslashuvning psixologik mexanizmlari: ta'lim muhiti sharoitida shaxsning adaptatsiyasi.....	235
<i>Jaynarova Sayyora Isoqul qizi, Nuraliyeva Nasiba</i>	
Onalik psixologiyasi va o'rganishning nazariy jihatlari.....	238
<i>Kasimova Xulkar Atabayevna</i>	
Spheres of Language Use.....	243
<i>Kumakbayeva Gulbanu Kuntuarovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirishda nostandart topshiriqlar metodikasi.....	246
<i>Muxammadiyeva Dinora Tursunpulatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari va didaktik tamoyillari.....	251
<i>N. Jurayev</i>	
Dunyo bolalari huquqlarini himoya qilish: global muammolar, tizimli kamchiliklar va tanqidiy tahlil	255
<i>Nargiza Ergasheva</i>	
Talabalarining dasturlashga oid agoritmik fikrlashini rivojlantirish orqali innovatsion faoliyatga tayyorlash usuli	259
<i>Orziqulova Barchinoy Ixtiyor qizi</i>	
Talabalarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining tuzilmasi va psixologik komponentlari (motivatsion, kognitiv, irodaviy, emotsional-regulyativ komponentlar)	264
<i>Otabekova Nargiza Avazbek qizi</i>	
O'zbek va ingliz tillaridagi metaforalarda til va madaniyat uyg'unligi.....	269
<i>Rasulova Munajat Akmaljonovna</i>	
Limitlar nazariyasini kompyuter imitatsion modellar vositasida o'qitish metodikasi.....	273
<i>Safarov Abbas Abdurasul o'g'li</i>	
Ijtimoiy hamkorlik – barkamol avlodni tarbiyalash poydevori.....	278
<i>Sharipova Gulruxsor Nurkabilovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	282
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Badiiy gimnastika mashg'ulotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	285
<i>Tuxtayeva Azizabonu Abdurasulovna</i>	

Matematika fanini o'zlashtirishda boshlang'ich sinf o'quvchilarining semiotik yondashuvini shakllantirish ...	289
<i>Xayrullayev Ismatulla Nurullayevich</i>	
Pedagogik qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish	293
<i>Xoliqova Inobatxon Bo'ri qizi</i>	
Umumta'lim maktabida elektron axborot-ta'lim resurslari.....	296
<i>Xolmurodov Shuxrat Okboevich, Norqobilov Hakimbek Nuriddin o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolaning kreativligini shakllantirishda innovatsion muhit	300
<i>Xonnazarova Gulasal Yusuf qizi</i>	
Ta'lim tizimida sinf rahbari faoliyatining joriy etilishining tarixiy asoslari va zamonaviy ko'rinishlari	303
<i>Xusenova Sadoqat Botirovna</i>	
Искусственный интеллект в методике преподавания русского языка: адаптивная обратная связь и развитие коммуникативной компетенции.....	308
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты.....	312
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	317
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович</i>	
Психологические факторы успешности профессионального обучения студентов.....	319
<i>Рахимходжаева В. С.</i>	
Специфика восприятия окружающего мира в лирике Афанасия Фета.....	325
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Анализ разработки женских коллекций с использованием стилистических и конструктивных особенностей ретро-моды	329
<i>Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.</i>	
Использование современных образовательных технологий в начальной школе как средство развития познавательной активности учащихся	333
<i>Фазилова Гулчехра Ахмедовна</i>	
Nyuman (Newman) xatolar tahlili modelining geometrik isbotlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati.....	337
<i>Davletov Davronbek Egamberganovich</i>	
"Informatika" fani mavzularini taksonomik yondashuv asosida o'qitish	343
<i>Axrarov Baxtiyor Sagdullayevich</i>	
O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash metodikasi.....	347
<i>Xomidjonov Abrorjon Olimjon o'g'li</i>	
Rus-o'zbek tarjimashunosligining zamonaviy tendensiyalari.....	351
<i>Kudratov Kamoljon Islomovich</i>	
Kompyuterga qaramlikning o'smirlarga ta'siri va uning psixologik oqibatlari.....	356
<i>Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi</i>	
Musiqaning neyropsixologik rivojlanish va ta'lim jarayonidagi ahamiyati	360
<i>Xikmatova Shohida Xikmatovna</i>	
Innovatsion yondashuv asosida inklyuziv ta'lim o'quvchilarining yozma nutqini rivojlantirish	364
<i>Alimardanova Sitara Ikrom qizi</i>	
Comparative and Conceptological Trends in Linguoculturology	367
<i>Ablakulov Ilkhom</i>	
Boshlang'ich ta'limda kreativ ta'lim muhitini rivojlantirish asosida o'quvchilarning muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish	370
<i>Abdullayeva Ujalg'as</i>	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari.....	373
<i>Aglamova Shahzoda Sobirovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bokschi qizlar texnik harakatlarining kinematik ko'rsatkichlar asosida takomillashtirish metodikasi ..... 378 <i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>
	O'quv jarayonida formativ baholashning evolyutsion-xronologik tahlili ..... 383 <i>Davidova Dilnoza Tadjibayevna</i>
	Oliy ta'limda "Smart Education" texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi ..... 388 <i>Dilrabo Amriddinova, Abdulxalilova Surayyo Ahad qizi</i>
	Zamonaviy ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini baholash kompetensiyalarini rivojlantirishning psixologik-pedagogik xususiyatlari ..... 392 <i>Majidova Hilola Eshquvat qizi</i>
	Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari ..... 396 <i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>
	Jismoniy tarbiya o'qituvchilarini sport marketologi faoliyatiga tayyorlashning zarurati ..... 402 <i>Samatov Javlonbek Abdukayumovich</i>
	O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida strategik boshqaruvni takomillashtirish ..... 406 <i>Saydullayeva Nargis</i>
	Integrating Literary Texts Into Early Foreign Language Education: A Mixed-Methods Investigation of Lexical, Cognitive, and Affective Outcomes in Primary Classrooms ..... 410 <i>Shukurova Zamira Shodiyevna</i>
	Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning metodik modeli ..... 416 <i>Sobirov Avazbek Anvarovich</i>
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning kichik motorikasini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati va individual yondashuv ..... 421 <i>Norboyeva Laylo Sapar qizi</i>
	Психологические особенности проявления творческих способностей у подростков, воспитывающихся в бикарьерных семьях ..... 425 <i>Ишбобоева Гулбарчин Рустамовна</i>
	Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini vizual materiallar vositasida o'rgatishni takomillashtirish ..... 433 <i>Olimova Shahlo Bahodir qizi, Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutqiy kompetensiyani rivojlantirish metodikasining hozirgi holati va muammolari ..... 439 <i>Diyoraxon To'htanazarova Zokir qizi</i>
	Turkiy xalqlarning an'anaviy sport o'yinlariga yil fasllaridagi o'zgarishlarning ta'siri ..... 443 <i>Qodirova Xalimaxon Nurmuhammad qizi</i>
	Нововведения в шкале стоимости элементов и коэффициентах компонентов программы ISU на 2026 год ..... 447 <i>Федорова Светлана Вячеславовна</i>
	Ingliz tilidagi conjunctionlarning grammatik tasnifi va sintaktik vazifalari hamda ESP darslarida ularni o'rgatishning kommunikativ va kontekstual usullari ..... 451 <i>Mahammadiyeva Mashxura Maxmur qizi</i>
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lisoniy tahlil ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy metodikasi ..... 456 <i>Yo'ldashova Dilso'z Umar qizi</i>
	Voleybolchilarning sakrovchanlik ko'nikmalarini shakllantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati ..... 461 <i>Artikov Xayrulla Baxtiyarovich</i>
	Effectiveness of Personalized Studying via Artificial Intelligence in Teaching English as a Second Language to Non-Native Speakers ..... 465 <i>Irzakulova Raykhon</i>
	Texnologik ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari ..... 469 <i>Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li, Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi</i>
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda zamonaviy o'yin vositalarining aqliy va ruhiy rivojlanishga ta'siri ..... 474 <i>Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna</i>

Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tahlili	479
Mamatqulova Shohsanam Dilshodovna	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil qilishga o'rgatishning pedagogik asoslari	485
Xamdamov Usmon Ergashevich	
Boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil qilish masalasi	490
Adizova Nodira Baxtiyorovna, Ibotova Shahnoza Shuxrat qizi	
Malaka oshirish tizimida sifat menejmenti: "sun'iy intellekt" va "boshqaruv mexanizmi" tushunchalarining ierarxik bog'liqligi.....	494
Allanazarova Maftuna Qobul qizi	
"Uglevodorodlar" bo'limini o'qitishni axborot kommunikatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish metodikasi (umumiy o'rta ta'lim maktablari 10-sinflar o'quvchilari misolida)	498
Babajanova Nilufar Pirnafas qizi	
Axborot texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari.....	506
Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarni aralash ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlashning pedagogik xususiyatlari va tarkibiy komponentlari	510
Kabirova Zarifa Muqaddamovna	
Maktabgacha ta'limda qoraqalpoq ertaklari orqali bolalar tilini rivojlantirishning kognitiv asoslari	516
Matjanova Gulzada Annabayevna	
Issiq sharoitiga marafonchilar va futbolchilarning fiziologik moslashuvi xususiyatlari	520
Nurbayev Baxtiyor Shirinovich	
Xorijlik talabalarning tinglab tushunishdagi qiyinchiliklarini metakognitiv strategiyalar orqali bartaraf etish ..	524
Odiljonova Nilufarxon Avduvahob qizi	
O'qituvchilarda kasbiy so'nish va psixologik stress holatlarini keltirib chiqaruvchi psixologik-pedagogik omillar	528
Usmonov Salaxdin Alikulovich, Ortiqova Malika Odiljon qizi, Xolbekova Dinora Faxriddin qizi	
Umumta'lim maktablarida texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishning amaldagi holati va metodik muammolari	533
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	
Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda raqamli texnologiyalar va ularning imkoniyatlari	538
Xujaniyozova G. S.	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy onglik darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari (oilaviy muhit misolida)	543
Yakubov Odiljon Tolibjon o'g'li	
Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish istiqbollari	549
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Обучение образованию и употреблению форм числа имён существительных в школьном курсе русского языка	553
Идиева Гульмира Изомовна	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA O'ZBEK TILINING QO'LLANILISH ISTIQBOLLARI

Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna
 Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
 "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasini mudiri,
 filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

ORCID: 0000-0002-3898-2113

Annotatsiya: Raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan sharoitda o'zbek tilining qo'llanilish imkoniyatlari, uning axborot-kommunikatsiya tizimidagi o'rni hamda istiqbollari tahlil qilinadi. Shuningdek, sun'iy intellekt, elektron platformalar, mobil ilovalar va internet tarmog'ida o'zbek tilidan foydalanish darajasi yoritilib, tilning raqamli muhitdagi rivojlantirish omillari ko'rib chiqiladi. O'zbek tilining zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyalashuvi hamda uning istiqboldagi taraqqiyot yo'nalishlari yuzasidan ilmiy mulohazalar bayon etiladi.

Kalit so'zlar: o'zbek tili, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, internet, elektron platforma, axborot-kommunikatsiya, mobil ilova, raqamli muhit.

Abstract: The prospects for the use of the Uzbek language in the era of rapidly developing digital technologies, its role in the information and communication system, and opportunities for further development are analyzed. Particular attention is given to the use of the Uzbek language in artificial intelligence, electronic platforms, mobile applications, and the Internet. In addition, the factors influencing the development of the Uzbek language in the digital environment and its integration with modern technologies are discussed.

Key words: Uzbek language, digital technologies, artificial intelligence, Internet, electronic platform, information and communication system, mobile application, digital environment.

Аннотация: Анализируются перспективы применения узбекского языка в условиях развития цифровых технологий, его роль в информационно-коммуникационной системе, а также возможности дальнейшего совершенствования. Освещаются вопросы использования узбекского языка в сфере искусственного интеллекта, электронных платформ, мобильных приложений и сети Интернет. Рассматриваются факторы развития узбекского языка в цифровой среде и направления его интеграции с современными технологиями.

Ключевые слова: узбекский язык, цифровые технологии, искусственный интеллект, интернет, электронная платформа, информационно-коммуникационная система, мобильное приложение, цифровая среда.

KIRISH

Bugungi globallashtirish va axborotlashuv davrida raqamli texnologiyalar jamiyat taraqqiyotining muhim omiliga aylanib bormoqda. Internet tarmog'i, sun'iy intellekt, mobil ilovalar, elektron platformalar hamda avtomatlashtirilgan axborot tizimlarining keng rivojlanishi dunyo tillarining raqamli makondagi o'rnini belgilab bormoqda. Har bir milliy tilning zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi uning nafaqat kundalik muloqotdagi, balki ilm-fan, ta'lim, iqtisodiyot va xalqaro kommunikatsiyadagi mavqeini ham oshiradi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, o'zbek tilining raqamli texnologiyalar davridagi rivojlanishi va qo'llanilish istiqbollari o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda o'zbek tilining davlat tili sifatidagi maqomi uning barcha sohalarda faol qo'llanilishini talab etmoqda. Ayniqsa, elektron hukumat tizimi, onlayn ta'lim platformalari, mobil dasturlar, ijtimoiy tarmoqlar va internet nashrlarida o'zbek tilining ulushi tobora ortib bormoqda. Bu esa tilning raqamli muhitdagi imkoniyatlarini kengaytirish, zamonaviy texnologiyalarga moslashtirish hamda yangi terminlar va tushunchalarni milliy til asosida shakllantirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Raqamli texnologiyalar til rivojiga ikki tomonlama ta'sir ko'rsatadi. Bir tomondan, ular tilning ommalashuvi, tezkor axborot almashinuvi va global kommunikatsiyaga integratsiyalashuviga xizmat qiladi. Ikkinchi tomondan esa, xorijiy tillarning kuchli ta'siri, internet tilidagi qisqartmalar va aralash nutq elementlari milliy til me'yorlariga ma'lum darajada salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli o'zbek tilining raqamli makondagi mavqeini mustahkamlash, uning imloviy va uslubiy me'yorlarini saqlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Hozirgi davrda sun'iy intellekt texnologiyalari, avtomatik tarjima tizimlari, ovoqli yordamchilar va matnни qayta ishlash dasturlarida o'zbek tilining qo'llanilishi bosqichma-bosqich rivojlanib bormoqda. O'zbek tilidagi elektron lug'atlar, korpuslar, matn tahlili dasturlari hamda ovoqli platformalarning yaratilishi tilning texnologik taraqqiyotga moslashayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, o'zbek tilidagi raqamli resurslar hajmini kengaytirish, sifatli kontent yaratish va tilni xalqaro axborot maydoniga olib chiqish bugungi kunning muhim vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tilning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va uning ma'naviy rivojlanish bilan uzviy bog'liqligi masalalari o'zbek ilmiy va pedagogik tafakkurida muhim o'rin egallaydi. Abdulla Avloniy milliy til va ma'rifatning jamiyat rivojidadagi ahamiyatini yoritib, tilni millatning ma'naviy boyligi sifatida baholaydi. Uning qarashlarida tilni asrash va rivojlantirish masalalari bugungi raqamli muhitda ham dolzarb ahamiyat kasb etadi [2].

O'zbek tilining ilmiy va amaliy rivojlanish masalalari A. Hojiyev hamda N. Mahmudov tadqiqotlarida keng yoritilgan. A. Hojiyev terminologiya tizimining shakllanishi va ilmiy tushunchalarning milliy til asosida rivojlantirishiga e'tibor qaratadi [3]. N. Mahmudov esa til va jamiyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tahlil qilib, zamonaviy kommunikatsiya sharoitida tilning ijtimoiy vazifalari kengayib borayotganini ta'kidlaydi [4].

Raqamli texnologiyalar sharoitida o'zbek tilining qo'llanish imkoniyatlari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda elektron lug'atlar, terminologik tizimlar va ta'lim texnologiyalarining o'rni alohida qayd etiladi. D.B. Yuldasheva o'z tadqiqotlarida o'zbek tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalar, terminlarning qo'llanishi va sohaviy lug'atlar tizimining ahamiyatini yoritgan [5][6][7].

Mazkur yondashuvlar o'zbek tilining raqamli muhitga moslashuvi va uning funksional imkoniyatlarini kengaytirishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida ma'lumotlar ilmiy adabiyotlar, elektron manbalar, internet resurslari hamda o'zbek tilining raqamli muhitdagi qo'llanilishiga oid mavjud materiallarni tahlil qilish orqali to'plandi. Shuningdek, sun'iy intellekt tizimlari, elektron platformalar, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli texnologiyalarning o'zbek tiliga ta'siri bilan bog'liq ma'lumotlardan foydalanildi. Olingan ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonida qiyosiy tahlil, tavsifiy tahlil hamda umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Tahlil davomida o'zbek tilining raqamli texnologiyalar sharoitidagi rivojlanish tendensiyalari, qo'llanish imkoniyatlari va mavjud holati o'rganilib, natijalar tizimli ravishda tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli texnologiyalar taraqqiyoti natijasida dunyo miqyosida axborot almashinuvi tezlashib, inson faoliyatining deyarli barcha sohaları internet va elektron tizimlar bilan chambarchas bog'lanib bormoqda. Bunday jarayon milliy tillarning ham raqamli makondagi o'rnini mustahkamlashni talab etadi. O'zbek tili ham bugungi kunda turli texnologik platformalar, dasturlar va elektron resurslarda faol qo'llanilayotgan tillardan biriga aylanib bormoqda. Ayniqsa, ta'lim, ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar, elektron hukumat tizimi va sun'iy intellekt texnologiyalarida o'zbek tilining qo'llanish ko'lami kengaymoqda.

O'zbek tilining internet va ijtimoiy tarmoqlardagi o'rni

Hozirgi davrda internet eng yirik axborot manbai hisoblanadi. O'zbek tilidagi veb-saytlar, bloglar, internet nashrlari hamda ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalar sonining ortib borayotgani tilning raqamli muhitdagi nufuzini oshirmoqda. Masalan, Telegram, Instagram, YouTube va Facebook kabi platformalarda o'zbek tilidagi kontentlar millionlab foydalanuvchilar tomonidan kuzatiladi. Turli ta'limiy kanallar, yangiliklar sahifalari va elektron kutubxonalar aholining axborot olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Misol sifatida, YouTube platformasida o'zbek tilida faoliyat yuritayotgan ta'limiy kanallar matematika, chet tillari, dasturlash va tarix fanlarini o'zbek tilida tushuntirib bermoqda. Bu esa yoshlarning bilim olishida ona tilidan samarali foydalanishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda davlat tashkilotlari tomonidan rasmiy ma'lumotlarning o'zbek tilida berilishi aholining axborotga bo'lgan ehtiyojini qondirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Biroq, internet tilida ayrim muammolar ham mavjud. Xususan, xorijiy so'zlarning haddan tashqari ko'p ishlatilishi, lotin va kirill yozuvlarining aralash qo'llanishi hamda imlo qoidalariga rioya qilinmasligi o'zbek tilining adabiy me'yorlariga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Masalan, ijtimoiy tarmoqlarda "ok", "super", "like", "story", "chat" kabi so'zlarning o'zbekcha muqobillarisiz ishlatilishi ko'p uchraydi. Bu esa milliy til madaniyatini saqlash masalasiga jiddiy e'tibor qaratishni talab etadi.

Ta'lim tizimida o'zbek tilining raqamli imkoniyatlari

Raqamli texnologiyalar ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Elektron darsliklar, masofaviy ta'lim platformalari va mobil ilovalar orqali o'zbek tilida ta'lim olish imkoniyatlari kengaymoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida onlayn ta'lim tizimining rivojlanishi o'zbek tilidagi elektron resurslarga bo'lgan ehtiyojni yanada oshirdi.

Masalan, turli onlayn platformalarda o'zbek tilida video darslar, test tizimlari va virtual kutubxonalar tashkil etildi. Bu esa uzoq hududlarda yashovchi o'quvchilar va talabalar uchun ham sifatli ta'lim olish imkonini yaratdi. Shuningdek, mobil ilovalar yordamida o'zbek tilini o'rganish, imlo qoidalarini mustahkamlash va lug'at boyligini oshirish mumkin bo'lib qoldi.

Elektron lug'atlar va tarjima dasturlari ham til rivojiga xizmat qilmoqda. Masalan, o'zbekcha-inglizcha yoki o'zbekcha-ruscha elektron lug'atlar foydalanuvchilarga tezkor tarjima va izoh olish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, avtomatik matn tekshiruv dasturlarining yaratilishi yozma nutq sifatini yaxshilashga yordam bermoqda.

Sun'iy intellekt va o'zbek tili

Sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi o'zbek tilining yangi bosqichga ko'tarilishiga zamin yaratmoqda. Bugungi kunda matnni avtomatik tarjima qilish, ovozni matnga aylantirish, chat-botlar va virtual yordamchilar yaratishda o'zbek tilidan foydalanish imkoniyatlari kengayib bormoqda.

Masalan, ayrim mobil dasturlar foydalanuvchining o'zbek tilidagi nutqini matn shakliga keltirib bera oladi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosida ishlovchi tarjima tizimlari o'zbek tilidagi matnlarni boshqa tillarga tarjima qilish imkoniyatini yaratmoqda. Bu esa xalqaro kommunikatsiyada o'zbek tilining o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

ChatGPT kabi sun'iy intellekt dasturlarining o'zbek tilida ishlashi ham tilning raqamli rivojlanishida muhim qadam hisoblanadi. Foydalanuvchilar o'zbek tilida savol berib, turli mavzularda ma'lumot olish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa o'zbek tilining zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyalashayotganini ko'rsatadi.

Elektron hukumat va rasmiy sohada o'zbek tili

Bugungi kunda davlat xizmatlarining elektron shaklga o'tkazilishi o'zbek tilining rasmiy uslubdagi qo'llanishini kengaytirmoqda. Elektron hukumat portallari, onlayn murojaat tizimlari va davlat xizmatlari platformalarida o'zbek tilidan foydalanish fuqarolar uchun qulaylik yaratmoqda.

Masalan, ko'plab davlat tashkilotlarining rasmiy saytlarida hujjatlar, arizalar va xizmat ko'rsatish tizimlari o'zbek tilida yuritilmoqda. Bu esa davlat tilining amaliy mavqeini mustahkamlash bilan birga, aholining huquqiy savodxonligini oshirishga ham xizmat qiladi.

Shu bilan birga, ayrim texnik dasturlar va platformalarda o'zbek tilidagi interfeyslarning yetarli emasligi muammo sifatida saqlanib qolmoqda. Kelajakda barcha zamonaviy dastur va texnologiyalarning o'zbek tilidagi variantlarini yaratish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

O'zbek tilining kelajakdagi istiqbollari

Kelgusida o'zbek tilining raqamli rivoji ko'p jihatdan elektron resurslar hajmi, sifatli kontent va sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishiga bog'liq bo'ladi. O'zbek tilidagi milliy korpuslar, elektron kutubxonalar, audio-kitoblar va ilmiy platformalarni ko'paytirish tilning xalqaro miqyosdagi nufuzini oshiradi.

Shuningdek, dasturchilar va tilshunoslarning hamkorligi asosida o'zbek tilida ishlovchi zamonaviy dasturlar, ovozli yordamchilar va avtomatik tarjima tizimlarini yaratish muhim ahamiyatga ega. Bu esa o'zbek tilining nafaqat milliy, balki xalqaro axborot makonidagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish imkoniyatlari tobora kengayib bormoqda. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, elektron ta'lim platformalari, sun'iy intellekt tizimlari va elektron hukumat xizmatlarida o'zbek tilining faol qo'llanilishi uning zamonaviy axborot makonidagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, o'zbek tilidagi elektron resurslar, mobil ilovalar, avtomatik tarjima dasturlari va raqamli lug'atlarning yaratilishi tilning texnologik taraqqiyotga moslashayotganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, raqamli muhitda til me'yorlariga rioya qilish, xorijiy so'zlarning ortiqcha qo'llanilishining oldini olish hamda sifatli milliy kontent yaratish muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. O'zbek tilining raqamli rivoji faqatgina texnologik imkoniyatlarga emas, balki jamiyatning tilga bo'lgan munosabati, ilmiy izlanishlar va davlat siyosatiga ham bevosita bog'liqdir.

Kelajakda sun'iy intellekt, avtomatlashtirilgan tarjima tizimlari, ovozli yordamchilar va elektron platformalarda o'zbek tilining qo'llanilish doirasini yanada kengaytirish zarur. Buning uchun dasturchilar, tilshunoslar va mutaxassislarning o'zaro hamkorligini kuchaytirish, o'zbek tilidagi raqamli resurslarni ko'paytirish hamda yoshlarni milliy til madaniyatiga hurmat ruhida tarbiyalash muhim ahamiyat kasb etadi.

Demak, o'zbek tilining raqamli texnologiyalar davridagi istiqbollari yuqori bo'lib, uni zamonaviy axborot maydonida rivojlantirish milliy taraqqiyotning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021.
2. Abdulla Avloniy. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent: "O'qituvchi", 2018.
3. Hojiyev A. O'zbek tili terminologiyasi masalalari. – Toshkent: Fan, 2019.
4. Mahmudov N. Til va jamiyat. – Toshkent: Ma'naviyat, 2020.
5. Yuldasheva D.B. "THE IMPORTANCE OF PROJECT WORK IN TEACHING UZBEK LANGUAGE" // EPRA International Journal of Multidisciplinary Research. – 2020.
6. Yuldasheva D.B. "MARKETING SOHASIGA OID TERMINLARNING IZOHI VA ULARNING QO'LLANILISHI" // Ta'lim, tarbiya va innovatsiyalar. – 2025.
7. Yuldasheva D.B. "SOHAGA OID LUG'ATLAR VA ULARNING TURLARI" // Yangi O'zbekiston, yangi tadqiqotlar jurnali. – 2025.
8. Yuldasheva D.B. "Iqtisodiy savodxonlikni oshirishda o'zbek tilining ta'siri" // "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali. – 2025. – 3(6). – B. 6–8.
9. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Davlat tilini rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2020.
10. Internet va raqamli texnologiyalar bo'yicha milliy axborot portallari materiallari hamda elektron manbalar asosida tayyorlandi.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.